

Andrzej Jabłoński
Prezes Oddziału SAP w Szczecinie

Sprawozdanie z działalności
Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Oddział w Szczecinie
w okresie od 29 maja 2012 r. do 12 czerwca 2017 r.

Dzisiejsze zebranie sprawozdawczo-wyborcze kończy XIII a rozpoczyna XIV kadencję działalności szczecińskiego oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, który swoją działalność rozpoczął jako jeden z pierwszych w kraju. Już, bowiem 22 czerwca 1965 r. odbyło się zebranie organizacyjne, w którym wzięło udział 15 członków.

Opracowany plan pracy Oddziału na lata 2012-2017 zakładał przede wszystkim aktywizację i integrację naszego środowiska, upowszechnianie wiedzy o archiwach i materiałach archiwalnych oraz podnoszenie poziomu wiedzy i kwalifikacji zawodowych członków Oddziału.

I. Działalność organizacyjna.

W latach 2012–2017 ustabilizowała się liczba członków szczecińskiego oddziału stowarzyszenia. W wyniku realizacji – w poprzedniej kadencji, w roku 2010 - uchwały nr 4/10 Zarządu Głównego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie aktualizacji ewidencji członków Stowarzyszenia, Zarząd Oddziału w Szczecinie postanowił dokonać weryfikacji swoich członków, którzy od wielu lat nie brali udziału w działalności oddziału, nie opłacali składek, a z formalnego punktu widzenia nadal pozostawali członkami Stowarzyszenia. Po przeprowadzonej aktualizacji liczba członków Oddziału na dzień 29 maja 2012 r. wynosiła 95, a według stanu na 31 grudnia 2016 r. – 102 oraz jednego Członka Honorowego. Sprawia to, iż jesteśmy piątym pod względem ilości członków Oddziałem w naszym Stowarzyszeniu.

Niestety, w roku 2017 ponieśliśmy wielką stratę. 11 kwietnia odeszła od nas Pani Profesor Lucyna Turek-Kwiatkowska, historyk, archiwista, nauczyciel akademicki, dyrektor Archiwum Państwowego w Szczecinie w latach 1969–1975, założyciel szczecińskiego oddziału oraz Członek Honorowy Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

Podstawowymi organami statutowymi oddziału jest jego Zarząd oraz Komisja Rewizyjna. Zarząd zbierał się w miarę potrzeb w celu podjęcia decyzji istotnych dla pracy Oddziału, zaś zadania Komisji Rewizyjnej to przede wszystkim czuwanie nad przestrzeganiem przez Zarząd statutu stowarzyszenia oraz kontrolowanie prawidłowości gospodarki finansowej.

W dniu 29 maja 2012 roku na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym wybrano Zarząd Oddziału w następującym składzie:

Andrzej Jabłoński – Prezes,
Jan Macholak – Wiceprezes,
Urszula Markiewicz – sekretarz,
Stefan Archutowski – skarbnik,
Krystyna Chodor – członek,
Maria Frankel – członek,
Norbert Smela – członek.

oraz Komisję Rewizyjną:

Michał Knitter – przewodniczący,
Alicja Jabłońska – członek, (od roku 2016 – Joanna Glatz)
Anna Kandybowicz – członek.

Na tym samym zebraniu wybrani zostali również delegaci na XIV Krajowy Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Archiwistów Polskich we Wrocławiu. Wybrani zostali:

Krystyna Chodor.
Paweł Gut,
Andrzej Jabłoński,
Michał Knitter,
Jan Macholak,
Witold Mijał,
Mirela Malinowska,
Urszula Markiewicz,
Norbert Smela.

Oddział reprezentował również prof. Kazimierz Kozłowski będący Członkiem Honorowym Stowarzyszenia.

W związku z uchwaleniem i wejściem w życie nowego Statutu Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, niezbędne stało się dokonanie zmian we władzach oddziału. Rezygnację z pełnionych funkcji złożył Norbert Smela – członek Zarządu. Rezygnacja wynikała

z realizacji zapisów statutu Stowarzyszenia, uniemożliwiających łączenie funkcji we władzach krajowych i władzach oddziału.

W okresie minionej kadencji zarząd oddziału organizując spotkania członków, starał się, aby obok poruszania kwestii statutowych, związanych z organizacją i działalnością oddziału i całego Stowarzyszenia poruszane były zagadnienia związane z historią regionu, popularyzacją wiedzy o archiwach a także archiwistyką – w aspekcie historycznym jak i współczesnym. Oto kilka przykładów.

Na zebraniu w dniu 20 marca 2013 r. oprócz przedstawienia informacji o obradach XIV Krajowego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, który odbył się w dniach 8–9 września 2012 r. we Wrocławiu, przedstawiciel firmy Beskid Plus - Piotr Tyrna zaprezentował zebranym produkty, które oferuje w/w firma. Między innymi przedstawił normy obowiązujące przy produkcji pudeł oraz teczek bezkwasowych wymaganych w przechowywaniu archiwalnym. Prezentacja objęła również same produkty, które oferuje firma Beskid Plus.

W kolejnej części zebrania przedstawiciele Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku – Magdalena Sawicka oraz Mariusz Madejczyk przedstawili zebranym zmiany, jakie towarzyszą wprowadzaniu w urzędzie elektronicznego zarządzania dokumentacją, obiegu dokumentu oraz możliwościach, jakie daje elektroniczny obieg dokumentu w porównaniu z systemem tradycyjnym, czyli papierowym. Zaprezentowali zebranym sam dokument elektroniczny oraz podstawy prawne z nim związane.

W trakcie zebrania odbytego 25 listopada 2013 r., po omówieniu spraw organizacyjnych i bieżących, prof. Tadeusz Białecki wystąpi z promocją książki "Byłem komendantem wojennym miasta Stary Dąb (Szczecin-Dąbie) opartej na wspomnieniach Mariana Wieczorka, pierwszego komendanta wojennego Dąbia. Ponadto przedstawi swoją drogę życiową oraz bogatą dokumentację fotograficzną miast Pomorza Zachodniego,

Zebranie członków Oddziału w dniu 13 listopada 2014 r. odbyło się – dzięki nawiązanym kontaktom – w Muzeum Techniki i Komunikacji Zajezdnia Sztuki w Szczecinie. Po omówieniu spraw organizacyjnych i bieżących, wręczeniu aktu przyjęcia w poczet Oddziału nowych członków, dyrektor Muzeum zapoznał zebranych z historią powstania placówki, podstawowymi formami działalności a następnie oprowadził po salach muzeum zorganizowanych w byłym budynku zajezdni tramwajowej przedstawiając w niezwykle interesujący sposób eksponaty muzeum oraz ich pozyskiwanie.

Istotnym punktem w działalności oddziału jest współdziałanie w organizowanym cyklicznie projekcie „Konstelacja Szczecin”.

W roku 2014 oddział szczeciński był współorganizatorem obok Archiwum Państwowego w Szczecinie, Landesmuseum Greifswald, Stowarzyszenia Twórców i Producentów Sztuki projektu IV Konstelacja Szczecin. Patronat medialny nad projektem objęła Telewizja Polska Oddział w Szczecinie.

Projekt był dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa (Fundusz Małych Projektów INTERREG IV A Euroregionu Pomerania).

W trakcie przeglądu, zaprezentowane zostały wybrane filmy dokumentalne o Pomorzu z lat 1897–2012, m.in. „Am Bollwerk in Stettin” Maxa Skladanowskiego (1897); „Seine Majestät Kaiser Wilhelms II. passiert am 4.Mai 1897 die Landungsbrücke der Vulkanwerft in Stettin” Oskara Messtera oraz tematyczne pokazy: Pomorze w dokumentalnych filmach niemieckich: 1897–1943, Ludziom potrzebna jest pamięć: Szczecin w latach 1945-1980, z kamerą po ziemi szczecińskiej, Przegląd filmów z lat 60.XX w., Tajemnice historii: Kryptonim „Synteza”, A. Androchowicz (1972).

V Konstelacja Szczecin zorganizowana została w lutym 2015 pod hasłem „Robotnicy mówią „Nie!”. Grudzień 1970 w filmie dokumentalnym” przy współudziale Archiwum Państwowe w Szczecinie. W trakcie pokazu zaprezentowano filmy dokumentalne oraz zdjęcia poświęcone wydarzeniom Grudnia 1970 r. i jego następstwom. W pokazie wziął udział dr Michał Paziewski, autor książki "Grudzień 1970 w Szczecinie", za którą w listopadzie 2014 r. Porozumienie Wydawców Książki Historycznej uhonorowało Go Nagrodą Klio przyznawaną za wybitny wkład w badania historyczne.

Zebranie członków Oddziału w dniu 23 października 2015 r. poświęcone było w całości obchodom jubileuszu 50-lecia działalności szczecińskiego Oddziału SAP. Obecny w uroczystościach wiceprezes SAP Piotr Zawilski odznaczył Członków Honorowych – prof. dr hab. Lucynę Turek-Kwiatkowską oraz prof. dr hab. Kazimierza Kozłowskiego przyznaną przez Zarząd Główny odznaką "Za zasługi dla Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

Istotne zagadnienia omawiano na zebraniu członków Oddziału w dniu 19 października 2016 r. Poświęcone było praktycznie w całości sprawom współpracy Stowarzyszenia z państwową służbą archiwalną, w związku z pismem – i wynikających z niego decyzji – Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.

Zgodnie z decyzjami podjętymi na bazie wspomnianego pisma Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych nie zezwolił na korzystanie przez oddziały stowarzyszenia adresów tych archiwów państwowych, w których mieściły się siedziby oddziałów, jak również użytkowania telefonu do realizacji celów działania oddziałów. Podjęto rozmowy

z dyrektorem Archiwum Państwowego w Szczecinie w sprawie podpisania umowy regulującej funkcjonowanie oddziału w gmachu archiwum państwowego. Przedmiotowa umowa została podpisana w lutym 2017 r. Na przestrzeni 50 lat działalności naszego oddziału jego siedziba była nierozzerwalnie związana z gmachem Archiwum Państwowego w Szczecinie. Wynikało to m.in. z faktu, iż szczecińscy archiwiści byli "od zawsze" najaktywniejszą grupą wśród członków oddziału. Obie instytucje wspierały nawzajem swoje działania – w organizacji konferencji, wystaw, działalności wydawniczej – wynosząc z tego jedynie korzyści. Większość z nas pamięta wspólny wysiłek przy organizacji Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich

w Szczecinie w roku 2002. Przykładem z ostatniego okresu jest przekazanie jako darowizny na rzecz Archiwum Państwowego w Szczecinie użytkowanego przez oddział samochodu Ford Transit.

O znaczącej roli szczecińskiego Oddziału w Stowarzyszeniu może świadczyć fakt, iż członkowie naszego oddziału wybierani byli na kolejnych zjazdach delegatów SAP do władz naczelnych.

W wyniku wyborów, przeprowadzonych w trakcie obrad XIV Krajowego Zjazdu Delegatów we Wrocławiu (7–8 września 2012 r.) członkowie naszego Oddziału po raz kolejny zostali wybrani do władz naczelnych Stowarzyszenia: Andrzej Jabłoński został wybrany na kolejną kadencję jako członek Prezydium Zarządu Głównego SAP. W skład Zarządu Głównego wybrany został Paweł Gut, zaś członkiem Sądu Koleżeńskiego SAP został Norbert Smela.

Ponadto, od roku 2002 jesteśmy reprezentowani we władzach Sekcji Archiwa Zakładowe SAP. Przewodniczącym zarządu sekcji kadencji 2012-2017 wybrany został Andrzej Jabłoński. Członkiem zarządu był również Norbert Smela.

W roku 2015 wielu członków szczecińskiego oddziału zostało docenionych za swoją pracę zarówno zawodową jak i społeczną. W trakcie odbytej w Szczecinie w dniu 11 września 2015 r. konferencji naukowej "Archiwum Państwowe w Szczecinie, Muzeum Narodowe w Szczecinie, Książnica Pomorska im. St. Staszica w Szczecinie oraz towarzyszącej jej wystawie, grono członków oddziału zostało uhonorowanych odznaczeniami i odznakami. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych wyróżnił odznaką "Zasłużony dla Archiwistyki" Annę Kandybowicz, Michała Knittera, Alicję Kościelną, Marka Lupę, Małgorzatę Machałek, Iwonę Radziejewską, Macieja Szukałę, Dariusza Witulskiego oraz Urszulę Markiewicz. Natomiast Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego przyznał Andrzejowi Jabłońskiemu Srebrną Odznakę Honorową Gryfa Zachodniopomorskiego.

W trakcie obrad Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów SAP (17–18.09.2015 r.) na wniosek władz naczelných stowarzyszenia odznaczeni zostali: Jan Macholak Odznaką Zasłużony dla Kultury Polskiej oraz Andrzej Jabłoński srebrnym Krzyżem Zasługi.

II. Konferencje naukowe, spotkania szkoleniowo-doskonalące.

Nasi przedstawiciele aktywnie uczestniczą w sympozjach, sesjach i konferencjach organizowanych przez inne oddziały i sekcje stowarzyszenia, ośrodki akademickie oraz stowarzyszenia branżowe archiwistów.

Systematycznie uczestniczymy (już od roku 2002) w corocznych Ogólnopolskich Seminarjach Archiwalnych organizowanych przez Sekcje Archiwa Zakładowe SAP. Członkowie Oddziału czynnie włączyli się do organizacji X Ogólnopolskiego Seminarium Archiwalnego przeprowadzonego w dniach 25–26 czerwca w Bydgoszczy, XI – przeprowadzonego w dniach 9–10 czerwca w Koszalinie oraz XII – „Postępowanie i zarządzanie dokumentacją w świetle nowych przepisów prawa” w Gorzowie Wlkp., w dniach 7-8 czerwca 2016 r. Włączyliśmy się również do zorganizowanej przy współdziałaniu Stowarzyszenia Archiwistów Polskich konferencji naukowej "Archiwa historyczne ziem zachodnich i północnych Polski w przestrzeni społecznej. Z perspektywy siedemdziesięciolecia", która miała miejsce w Szczecinie 12 października 2015 r.

III. Statutowa działalność integracyjna.

W swoich działaniach Zarząd Oddziału zwracał dużą uwagę na przedsięwzięcia integrujące nasze środowisko. Służą temu m.in. coroczne, wpisane już w tradycję naszego Oddziału „Zaduszki archiwalne” w Ekspozyturze Archiwum Państwowego w Strzmielu. Organizowane od kilkunastu lat, poświęcone są pamięci archiwistów, historyków oraz humanistów szczecińskich, którzy odeszli już od nas. Im też poświęcane są tabliczki pamiątkowe. Tradycyjnie w tych spotkaniach uczestniczy grupa regionalistów z Łobza, zainteresowanych dziejami i współczesnością regionu, podejmująca różnorodne przedsięwzięcia humanistyczne, w tym publikowanie czasopisma „Łabuź”.

III. Kursy archiwalne.

Szczeciński Oddział Krajowego Centrum Edukacji Archiwalnej w okresie minionej kadencji przeprowadził 7 kursów kancelaryjno-archiwalnych, na których przeszkolono 129 osób, z których znaczna część to archiwiści nadzorowanych przez Archiwum Państwowe w Szczecinie jednostek organizacyjnych. Ponadto nasi członkowie (Jan Macholak, Andrzej

Jabłoński) jako wykładowcy uczestniczyli w kursach, organizowanych przez Zarząd Główny SAP na terenie kraju.

V. Działalność gospodarcza.

Na działalność gospodarczą Oddziału składało się przede wszystkim przechowywanie dokumentacji niearchiwalnej zlikwidowanych jednostek organizacyjnych oraz wydawanie zaświadczeń byłym pracownikom w oparciu o przechowywane akta płacowo-osobowe.

W minionej kadencji, na podstawie przechowywanej (w magazynach w Szczecinie i Międzyzdrojach) dokumentacji w ilości ok. 200 mb przeprowadzono 730 kwerend.

Działalność gospodarcza Oddziału związana z pozyskiwaniem nowych klientów w zakresie przechowywania, w związku z wykładnią prawa przekazaną przez Zarząd Główny dotyczącą braku osobowości prawnej oddziałów stowarzyszenia w latach 2015–2016 została stopniowo wygaszana i ostatecznie zamknięta w 2016 r. Po przeprowadzeniu skontrum dokumentacji przechowywanej w użytkowanych przez Oddział magazynach, została ona przewieziona do magazynów w Łubnej. Świadczenie usług w zakresie porządkowania i opracowywania dokumentacji aktowej, co było związane z usługą przechowywania zakończono.

Sytuacja finansowa naszego Oddziału, wypracowana intensywnymi działaniami w ciągu wielu lat póki, co nie stwarza zagrożeń w realizacji zobowiązań oddziału i jednocześnie daje możliwość wspierania działalności statutowej. Szczegółowe informacje dotyczące środków finansowych zawarte są w corocznie sporządzanych i weryfikowanych przez Komisję Rewizyjną sprawozdaniach finansowych. Należy jednak zaznaczyć, iż obecnie podstawowym źródłem środków będących w dyspozycji Oddziału są składki członkowskie.

Środki finansowe będące w posiadaniu Oddziału obejmowały na dzień 30 czerwca 2012 r. sumę 50 107,88 zł a na dzień 31.05.2017 r. – 11651,71 zł.

Podsumowując minioną kadencję, w moim odczuciu, bilans ostatnich pięciu lat wypada pozytywnie. Nie oznacza to oczywiście, iż pewnych działań nie można było zrobić lepiej czy też inaczej. Chciałbym jeszcze raz podkreślić zauważalną, coraz większą integrację naszego środowiska. Nie mniej niepokojącym jest zauważalny spadek frekwencji na zebraniach i spotkaniach a także niedostateczna dyscyplina w terminowym opłacaniu składek.

Dziękuję zarządowi za jego pracę oraz wszystkim członkom Oddziału, którzy w tej kadencji czynnie uczestniczyli w życiu Oddziału.

Szczególne podziękowania składam byłemu dyrektorowi Archiwum Państwowego w Szczecinie – dr Janowi Macholakowi za stworzenie pozytywnej atmosfery oraz kontynu-

owanie wzorcowej wręcz współpracy z naszym Oddziałem. Dziękuję również obecnemu dyrektorowi – dr hab. Krzysztofowi Kowalczykowi za deklaracje niezmiennania wypracowanych zasad współpracy mając nadzieję, że będzie ona rozwijana z korzyścią zarówno dla Archiwum Państwowego w Szczecinie oraz Oddziału Szczecińskiego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.